„Eesti Põllumees“, mis 1869. a. „Eesti Postimehe“ lisana ja iseseisva ajakirjana ilmuma hakkas, oli põllumajanduslisis küsimusis häälekandjaks ja nõuandjaks J. V. Jannseni toimetusel kuni 1883. a. 1895. a. asutas H. Laas uue samasisulise ajakirja „Põllumees“, mis esiti kuukirjana, siis nädalalehena 1916. aastani ilmus. 1907.—1917. a. ilmus Tartu Eesti Põllumeeste Seltsi väljaandel ning kauemat aega Dr. A. Eisenschmidt'i toimetusel põllumajandusline ajakiri „Põllutööleht“, millel kaasas „Aiatööleht“ 1907—1917 ja „Käsitööleht“ 1907—1910. 1910. a. hakkab „Põllutöölehega“ kaasa tulema „Ühistegevuse-leht“, ühistegevuse esimese häälekandjana Eestis, kuna „Käsitööleht“ Eesti Naisseltsi kätte läheb.

1911.—1915. a. annab Eesti Karskuseseltside Kesktoimkond Tartus karskuseseltside häälekandjat „Karskuselehte“ välja ja 1914.—1916. a. ilmub „Üliõpilasleht“, kogu eesti üliõpilaskonna vahel ühendust luua püüdes. 1917. a. ilmus lühemat aega kasvatusteadusline kuukiri „Kasvatus ja Haridus“ P. Põld'i toimetusel. Vaimulikest ajakirjust on nimetada „Vahimees“, mida 1907. aastast saadik Tartus välja antakse.

Eesti iseseisvuse päevil on Tartus ilmuma hakanud kirjandus- ja kunstiajakirjad „Ilo“ (ilmus 1919—1920), „Murrang“, „Odamees“ (1919), kelledest viimane ilmumist jätkab, „Looming“ (1923), noorsoo ajakiri „Uudismaa“ (1919), Tartu üliõpilaskonna häälekandja „Üliõpilasleht“ (1920), Eesti Karskusliidu häälekandja „Tulev Eesti“ (1922), põllumajandusline ajakiri „Agronoomia“ (1921) — Eesti Agronoomide Seltsi ja Eesti Loomaarstide Seltsi väljaandel, „Eesti Arst“ (1922), Eesti Arstide Liidu häälekandja, loodusteadusline ja maateadusline ajakiri „Loodus“ (1922), juriidiline ajakiri „Õigus“ (1920), skoutismi häälekandja „Eesti Skout“ (1921); muusika-ajakiri „Sireen“ (1922), jäi 4 numbri ilmumise järele seisma. 1923. a. hakkasid „Sädemed“ iseseisva kuukirjana uuesti ilmuma.

Keel. Tartu maakond jaguneb keeleliselt kahte suurde osasse: 1. Põhja-Tartumaa põhjaeestilise ehk niinim. Tallinna murdega ja 2. Lõuna-Tartumaa lõunaeestilise ehk niinim. Tartu-Võru murdega. Nende alade piir on paiguti õige terav, laiemate jõgede ja soo-metsa maadega märgitud, paiguti aga enam-vähem umbmäärane, pikkamööda üleminev. Läänest idasse jälgides oleks piir: Õisust (Virtsjärve kirdekaldal) kuni Amme jõe suuni sookaldane Emajõgi, siis paiguti Amme jõgi umb. kuni Kikevere ja Väägvere küla vahemaani, edasi umbkaudu Maarja-Magdaleena ja Tartu-Maarja kihelkonna piir ja lõpuks joon läbi Kodavere kih., põhja poolt Koosa küla, kuni Kasepää ümbruseni Peipsi kaldal.

Põhja-Tartumaa murdeid iseloomustavad suuremalt jaolt samad jooned, mida leiame ka muis Põhja-Eesti idapoolseis murdeis (P.-Viljandim., osalt Järvam., Virum.), kuid leidub ka mõningaid lõunaeestilisigi jooni. See ala jaguneb omakorda kaheks: a) läänepoolne murre Laiuse kih. läänepoolses osas, Kursi, Palamuse, Äksi